

Vienarūšių sakinio dalių skyryba

Išvardijimas

- ▶ Vienarūšės išvardijamosios sakinio dalys **be jungtukų** yra atskiriamos kableliais, pvz.:
- ▶ Meilė, širdgėla, neviltis geso pamažu.
- ▶ Pievoje žydėjo raudonos, geltonos, žydros gėlės.

Priešinimas

- ▶ Vienarūšės sakinio dalys be jungtukų, susijusios priešinio santykiais, atskiriamos brūkšniais arba kableliais, pvz.:
- ▶ Jis bus ne kunigas – daktaras ar inžinierius.
- ▶ Jis bus daktaras ar inžinierius, ne kunigas.

Jungiamieji žodžiai

- ▶ Vienarūšės sakinio dalys, sujungtos jungtukais ar kitais jungiamaisiais žodžiais: a) **pavieniais** o, bet, tačiau, tik(tai), b) **poriniai** nors (ir) ... bet, kad ir ... bet, jei(gu) ne ... tai, ne tiek ... kiek, ne tik ... bet ir, kaip ... taip (ir) ir kt., c) **kartojamaisiais** ir ... ir, ar ... ar, arba ... arba, nei ... nei, čia ... čia, tai ... tai, tiek ... tiek ir kt., yra atskiriamos kableliais, pvz.:
- ▶ a) Visi įvykiai prasideda viduje, o ne išorėje.
- ▶ b) Tačiau ne tiek man rūpėdavo arkliai, kiek vasaros nakties burtai.
- ▶ c) Bėgo vasara gėlėta ir laukais, ir šilu.

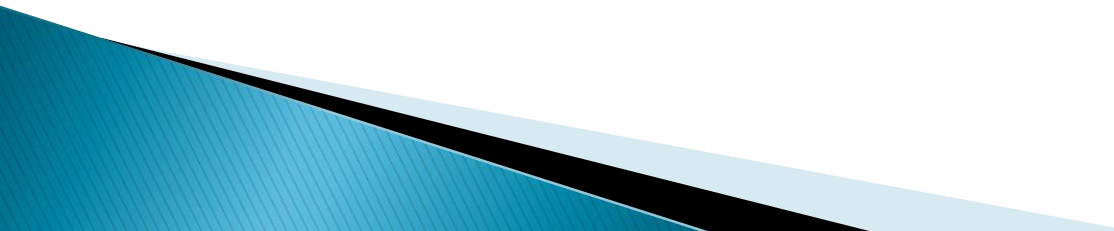
Ir, ar, arba, nei, bei

- ▶ Vienarūšės sakinio dalys neskiriamos, jei jos sujungtos nekartojamaisiais jungtukais ir, ar, arba, nei, bei, pvz.:
- ▶ Dieną jis sėdėdavo prie gatvės kampo ir taisydavo kurpes.

Nevienarūšės

- ▶ Nevienarūšės sakinio dalys neskiriamos, pvz.:
- ▶ Teta atvažiavo vėlų vakarą traukiniu.
- ▶ Neskiriamas vientisas laiko, erdvės, svorio, kiekio nusakymas, kilmininkais nusakyta vieta ar laikas, pvz.:
- ▶ Pirmas požeminis smūgis buvo užfiksuotas dešimtą valandą 25 minutės 35 sekundės. Jis gimė Lazdijų rajono Kapčiamiesčio valsčiaus Bebrų kaime.

Apibendrinamieji žodžiai

- ▶ Įvardžiai: viskas, visi, tai, visa tai, kiekvienas, niekas...
 - ▶ Prieveiksmiai : visur, visada, visaip, niekur, niekada, niekaip...
 - ▶ Apibendrintai daiktus, reiškinius, augalus ir kita įvardijantys daiktavardžiai :
-

Skiriamė (po apibendrinamojo žodžio)

- ▶ 1. Po apibendrinamojo žodžio prieš viena rūšes išskaičiuojamąsias sakinio dalis rašomas **dvitaškis arba brūkšnys**.
- ▶ P.vz.: Eglė susilaukė trijų sūnų: (–) Ažuolo, Uosio, Beržo.

- ▶ 2. Jei vienarūšėmis sakinio dalimis nebaigiamas sakinytis, prieš jas dedamas dvitaškis arba brūkšnys, po jų – kablelis arba brūkšnys.
- ▶ Pvz.: Visko: (–) ir džiaugsmo, ir liūdesio, buvo jos gyvenime.
Viskuo: kalba, laikysena –

- ▶ 3. Kai po apibendrinamojo žodžio prieš vienaarūšes sakinio dalis yra jungiamasis žodis **būtent, tai yra, kaip, kaip antai, pavyzdžiui**, prieš jungiamąjį žodį dedamas kablelis, o po jo – dvitaškis arba brūkšnys.
- ▶ Pvz.: Savo dainose lietuviai apdainavo daug medžių, **pavyzdžiui**: (–) ąžuolą, beržą, klevą.
- ▶ Vertinguosius augalus, **būtent**: (–) kmynus, čiobrelius ir kitus, renka mūsų šeima.

Skiriame (prieš apibendrinamąjį žodį)

- ▶ Kai kelios vienaarūšės sakinio dalys eina prieš apibendrinamąjį žodį, prieš jį dedamas **brūkšnys**.
- ▶ Pvz.: Ir džiaugsmo, ir liūdesio – visko buvo jos gyvenime.

Skyryba su įterpiniu

- ▶ Jeigu prieš apibendrinamąjį žodį yra įterpinys (žodžiu, vienu žodžiu, kitaip tariant, trumpiau sakant), tai brūkšnys rašomas prieš įterpinį, o po jo rašomas kablelis.
- ▶ Lietus, vėjas, nepavykęs susitikimas – žodžiu, viskas gadino nuotaiką.

Atlikite užduotis(1)

- ▶ Viskas santūri laikysena kukli išvaizda kultūringa kalba buvo būdinga valdininkui.
- ▶ Kai kurie medžiai žilvitis beržas gluosnis iš žilos senovės laikyti gyvybingumo įsikūnijimu.
- ▶ Lietus vėjas nepavykęs susitikimas viskas man gadino nuotaiką.
- ▶ Tuomet visa šeima tėtis mama ir mažoji dukrelė susėdo pietauti.
- ▶ Kirtimų kalneliuose viržynuose sausuose kemsynuose visur mėlynuoja šilagėlės.

Atlikite užduotis (2)

- ▶ 1. *Sutvarkyti reikalus su valstiečiais, sudaryti su jais sutartis dėl žemės ir prievolių – viskam* jūs turite dvejus metus. 2. Visi *statiniai, tai yra:* (–) malkinė, daržinė ir senoji klėtis, jau skendėjo dūmuose. 3. Jis turėjo visa, ko reikia gyvenimui: (–) atkaklumą, kantrybę ir jėgą. 4. *Nieko(:)* – nei tėvų meilės, nei raudonpusių obuolių, nei paukščių čiulbėjimo, nei rūtų (,) mėtų kvėpėjimo darželyje, šiai mergaitei nestigo. 5. Tiek žmonės, tiek gyvulėliai, paukšteliai – *visi* linksminosi.

The background of the slide is a light blue gradient with faint white lines radiating from the top right corner, creating a sunburst effect. Scattered across the background are various shades of blue leaves, including maple and oak leaves, some appearing as dark silhouettes and others as lighter, semi-transparent shapes.

Nepadarėte klaidų – jūs šaunuoliai.
1 – 4 klaidos – užduotį atlikote gerai,
5 – 7 klaidos – patenkinamai.
Daugiau kaip 8 klaidos – reikia pasimokyti.
Jūsų mokytoja L. Kairienė.